

Editörden

Ahmet Gürata'nın Sunuşu

Sinema araştırmaları yeni bir dönemde. Dijital dağıtım ve kopyalama olanakları filmleri giderek daha ulaşılabilir kılıyor. Eskiden ancak sinemada ya da arşivde (ki onların sayıları da sınırlıydı) izleyebileceğimiz pek çok filme kolayca erişebiliyoruz. Elektronik yayınlar bilgi paylaşımını kolaylaştırırken, sinemaya yönelik yeni bir ilginin doğmasına zemin hazırlıyor. Bir yandan, sinemanın “öldüğüne” dair tartışmalar yapılırken, diğer yandan yeni bir sinemaseverlik dalgasının doğuşuna tanıklık ediyoruz.

Sinemaseverlik (ya da sinefillik) konusundaki akademik araştırmaların artışı bu dönüşümün bir göstergesi. Söz konusu gelişmeler, akademik sinema araştırmaları ile film eleştirisi arasındaki ayrımı da tartışmalı hale getiriyor. Geçtiğimiz aylarda sinema araştırmalarının duayenlerinden David Bordwell'in yazdığı “Akademisyenler Eleştirmenlere Karşı: Bir Araya Gelemeyecek Olan İkili: Sinefiller ve Akademisyenler Neden Anlaşmıyor” başlıklı yazısına yanıtında Chris Fujiwara şunları söylüyordu:¹

Bugünlerde, yazma arzusu eksikliğinin ve yazım konusundaki ilgisizliğin akademiden daha yaygın olduğu başka bir meslek daha olduğunu sanmıyorum. ‘Ya yayın yap ya da yok ol’ sisteminin yanı sıra yayınlanan her şeyin (genellikle düzeltmeler ve hakemler de dahil) kimse tarafından okunmadığına dair inanç, kötü akademik yazımın artmasına neden oluyor.

Bu eleştirilerde haklılık payının olduğunu teslim etmek gerekiyor. *sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi*'nin üçüncü yılına girerken, elimize ulaşan makalelerin niceliği ve niteliği açısından henüz koyduğumuz hedeflere ulaşabildiğimizi söyleyemeyiz. Öte yandan, akademik araştırmanın, film eleştirisiyle ve sinemaseverlikle kesiştiği noktalar (örneğin kardeş sinema dergisi *Altıyazı*) bizi umutlandırıyor. Bu çerçevede, *sinecine* olarak disiplinler arasındaki ayrım ve akademik hiyerarşileri kırmanın yanı sıra üniversite içinde ya da dışında sinemaya ilgi duyan geniş bir kesime seslenmeyi hedefliyoruz. Birinci sayımızın tüm yazılarına ulaşabileceğiniz derginin web sitesinin de (<http://www.sinecine.org>) bu amaca daha çok hizmet edeceğini düşünüyoruz.

Sinema kuramcısı ve eleştirmen Adrian Martin, sinema üzerine yazmanın, dünyanın nasıl işlediğine ve insanların hayatlarına dair bir düşünce egzersizi olduğunu belirtiyor. İster akademik makale formatında ister güncel eleştiri diliyle

¹ Chris Fujiwara, Criticism and Film Studies: A Response to David Bordwell, Project: New Cinephilia, 25.05.2011 (<http://projectcinephilia.mubi.com/2011/05/23/criticism-and-film-studies-a-response-to-david-bordwell/>); ve David Bordwell, “Academics vs Critics – Never the Twain Shall Meet: Why can't cinephilies and academics just get along?” *Film Comment* (<http://www.filmlinc.com/film-comment/article/never-the-twain-shall-meet>).

yazılmış olsun, bir sinema yapıtını konu alan yazının, her şeyden önce kendimizi ve çevremizi sorgulamaya, anlamaya ve dönüştürmeye aracı olduğunu söylemek mümkün.

sinecine: *Sinema Araştırmaları Dergisi*'nin beşinci sayısı, son dönem Türkiye sinemasına odaklanan iki yazıyla açılıyor. Farklı kimliklerin temsili sinema araştırmalarının gözde konularından biri. Eren Yüksel, Türkiye sinemasında etnik kimliklerin temsiliyi ele alan yazısında, bu alandaki literatürün bir eleştirisini sunarken, eleştirel bakış açısıyla egemen söylem arasındaki sınır çizgisini sorguluyor. *Güz Sancısı* (Tomris Giritlioğlu, 2008) ve *Bahoz (Fırtına, Kazım Öz, 2008)* filmlerini mercek altına alan yazı, kullanılan anlatısal kodları ve özdeşleşme mekanizmalarını inceliyor. Zeki Demirkubuz sinemasında toplumsal cinsiyet temsillerini değerlendiren Nursel Güler ise, bu filmlerde nasıl bir kadın kimliği kurgulandığını sorguluyor. Güler, bu inşa sürecinde erkek egemen düşüncenin rolünü tartışırken psikoanalitik yöntemden yararlanıyor. Her iki yazı da, sinemada eleştirel söylemin sınırlılıklarını bizlere hatırlatırken, derinlikli ve kuşatıcı bir sorgulamanın ipuçlarını sunuyor.

Toplumsal dönüşüm ve kaygıların anlaşılmasında tür sinemasının ne kadar işlevsel olduğu tartışılmaz. Toygar Sinan Başkan, makalesinde, Hollywood bilimkurgusunda teknolojiye dair korkuları ele alıyor. Bilimkurgu sinemasında teknolojinin denetimden çıktığı ve denetim altına alındığı örneklerin bir karşılaştırmasını yapan Başkan, teknoloji ile insan arasındaki ilişkiye bakışın dönüşüğü saptamasında bulunuyor.

Usta yönetmen István Szabó'nun *Taraf Tutmak* (2001) filmi sanat ve politika ilişkisini ele alan çağdaş bir başyapıt. Sevgi Can Yağcı Aksel bu önemli filme farklı bir açıdan yaklaşmayı deniyor. Filmin ses kuşağına odaklanan Aksel, *Taraf Tutmak*'ın çok-katmanlı yapısını yeni bir gözle değerlendirmemizi sağlıyor.

Sinema araştırmalarının öncüsü André Bazin şu sıralar adeta yeniden keşfediliyor. Bazin'e yönelik bu ilgiyi fırsat sayarak usta eleştirmenin daha önce Türkçede yayınlanmamış bir yazısına yer vermek istedik: "*Politique des auteurs Üzerine*". Bu tercihimizin ayrıntılı nedenlerini çevirinin sunuş bölümünde bulabilirsiniz.

sinecine'de editörlük nöbetini önümüzdeki sayıdan itibaren bir kez daha Ruken Öztürk devralıyor. Kendisine 4 ve 5. sayılardaki değerli desteğinden dolayı teşekkür ederim. Ayrıca yayın kurulu üyelerimiz ve editör yardımcılarımız Aslı Ekici ve Pınar Yıldız'ın yardımları olmasaydı bu zor yükün altından kalkamazdık.

sinecine'nin geçen sayısında yer alan Özlem Özdemir'in "Yeni Dönem İslami Sinema ve Modernlik: Geleneksellik Sınırında Üslup Arayışı" başlıklı yazısı dipnotları olmadan yayınlanmıştır. Bu hatamızı farkettiğimizde ne yazık ki dergimiz baskıdan çıkmıştı. Yazının dipnotları bu sayımızın içerisinde (s. 109-110) yer alıyor. Ayrıca bu yazının eksiksiz metnine web sitemizden (<http://www.sinecine.org>) erişebilirsiniz. Bu hatadan dolayı yazarımızdan ve siz okurlarımızdan özür dileriz.